

Regiony najbardziej oddalone w świetle zrównoważonej konkurencyjności Unii Europejskiej: atut czy obciążenie?

dr Michał Jasiński

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

SGH
Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

Projekt finansowany przez Unię Europejską. Poglądy i opinie wyrażone w prezentacji są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Regiony najbardziej oddalone UE: atut czy obciążenie?

- **Zrównoważona konkurencyjność UE**
- **Regiony najbardziej oddalone UE**
- **Próba bilansu: atut czy obciążenie ?**

Zrównoważona konkurencyjność UE

- **Pojęcie, uwarunkowania oraz pomiar zrównoważonej konkurencyjności**
- **Poziom zrównoważonej konkurencyjności Unii Europejskiej**

Poziom zrównoważonej konkurencyjności Unii Europejskiej

Najbardziej konkurencyjne w zrównoważony sposób państwa świata w 2024 roku

Regiony najbardziej oddalone UE

- **Regiony najbardziej oddalone UE a kraje i terytoria zamorskie (KTZ)**
- **Specyfika i wyzwania rozwojowe regionów najbardziej oddalonych UE**

Regiony najbardziej oddalone UE

- francuskie departamenty zamorskie
(**Martynika, Majotta, Gwadelupa,
Gujana Francuska i Réunion**)
- francuska wspólnota zamorska (**Saint-Martin**)
- portugalskie regiony autonomiczne
(**Madera i Azory**)
- hiszpańska wspólnota autonomiczna
(**Wyspy Kanaryjskie**)

Regiony najbardziej oddalone UE

- oddalone od Europy kontynentalnej, wyspiarskie obszary o niewielkich rozmiarach (z wyjątkiem Gujany Francuskiej), trudnej topografii i charakterystycznym klimacie oraz charakteryzujące się zależnością gospodarczą od niewielkiej liczby produktów
- stanowią **integralną część UE** i muszą stosować jej prawa oraz podlegają jej obowiązkom

Regiony najbardziej oddalone UE

- W art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu UE uznano szczególne ograniczenia RNO oraz przewidziano przyjęcie szczególnych środków w ich sprawie
- RNO jako pełnoprawne regiony UE, w przeciwieństwie do KTZ kwalifikują się do finansowania z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO- SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

**Postawienie ludzi na pierwszym miejscu, zapewnienie
trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu
społecznemu, uwolnienie potencjału regionów najbardziej
oddalonych UE**

Atuty RNO UE

- **młode społeczeństwo**
- **rozległe morskie strefy ekonomiczne**
- **wyjątkowa różnorodność biologiczna**
- **bogate odnawialne źródła energii**
- **położenie i klimat sprzyjające prowadzeniu badań przestrzeni kosmicznej i działalności astrofizycznej, a także ważna infrastruktura kosmiczna**

Atuty RNO UE

- **wzrost realnego PKB na mieszkańca w niektórych z tych regionów jest wyższy niż średnia UE**
- **w związku z tym różnice względem reszty UE będzie można w przyszłości zmniejszyć dzięki odpowiednim strategiom rozwojowym, reformom i inwestycjom**

Atuty RNO UE

- **regiony te służą jako placówki Unii Europejskiej na całym świecie i posiadają potencjał w zakresie zacieśniania współpracy i stosunków z otaczającymi je krajami i terytoriami**

Regiony najbardziej oddalone zmagają się jednocześnie z trwałymi ograniczeniami w rozwoju

RNO różnią się od siebie, mają pewne cechy wspólne:

- **oddalenie**
- **wyspiarski charakter**
- **(przeważnie) niewielki rozmiar**
- **wrażliwość na zmianę klimatu**
- **gospodarki zależne od niewielu sektorów**
- **wysokie wskaźniki bezrobocia**
- **PKB poniżej średniej unijnej i krajowej**

Priorytety działań UE we współpracy z RNO i na ich rzecz

- **choć UE odgrywa główną rolę w uwalnianiu potencjału wzrostu RNO, ich dobrobyt i rozwój ostatecznie zależą od decyzji i działań samych regionów i ich państw członkowskich**
- **to na nich spoczywa obowiązek kształtowania i wdrażania strategii rozwoju dostosowanych do potrzeb każdego regionu, określania właściwych priorytetów i pełnego wykorzystania możliwości finansowania, jakie dają instrumenty europejskie**

- **strategie takie muszą obejmować przewidywanie i zaspokajanie potrzeb obywateli, usuwanie przeszkód w rozwoju, wykorzystywanie atutów, dywersyfikację gospodarki, zwiększanie samowystarczalności, rozszerzanie powiązań handlowych, rozwijanie umiejętności i tworzenie miejsc pracy**

Filary strategii

- **zaspokojenie potrzeb ludności**
- **wsparcie sektorów, które najbardziej ucierpiały, zdywersyfikowanie i zmodernizowanie gospodarki poprzez wykorzystanie atutów RNO**
- **dokonanie tego w oparciu o transformację ekologiczną i cyfrową**

Ludzie na pierwszym miejscu: sprawiedliwe i równe szanse dla wszystkich

Ludzie na pierwszym miejscu

- w RNO występuje średnio najwyższy w UE poziom ubóstwa, analfabetyzmu, bezrobocia, młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się oraz najniższy poziom wykształcenia
- w niektórych z tych regionów wiele osób nie ma dostępu do czystej wody, godnych warunków mieszkaniowych, energii elektrycznej, edukacji, opieki zdrowotnej, transportu publicznego i Internetu

Ludzie na pierwszym miejscu

- **na pierwszym miejscu w procesie odbudowy należy postawić ludzi, aby jakość życia w tych regionach zbliżyła się do średniej unijnej i krajowej**

- **przeciwdziałanie ubóstwu, propagowanie równości i włączenia społecznego**
- **dostęp do odpowiednich warunków mieszkaniowych, wody, Internetu oraz przystępnych cenowo transportu i energii**
- **dostęp do opieki zdrowotnej**
- **możliwości dla młodzieży: kształcenie, szkolenie, wsparcie zatrudnienia i przedsiębiorczość**

Wykorzystywanie atutów, zmniejszanie ograniczeń, działanie ukierunkowane na najważniejsze sektory

- **badania naukowe, innowacje i inteligentna specjalizacja**
- **różnorodność biologiczna**
- **niebieska gospodarka**
- **rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich**

Wspieranie transformacji ekologicznej i cyfrowej

- **działania w dziedzinie klimatu**
- **energia ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczna**
- **gospodarka o obiegu zamkniętym**
- **wspieranie transformacji cyfrowej**

Współpraca z innymi regionami europejskimi, państwami sąsiadującymi i innymi państwami

- **ze względu na swoje położenie RNO stanowią dla UE wyjątkową wartość, jeżeli chodzi o stosunki zewnętrzne, działanie na rzecz unijnych interesów i propagowanie unijnych wartości**
- **dzięki nim skala działania UE jest faktycznie globalna**

Regiony najbardziej oddalone UE: atut czy obciążenie w dążeniu do zrównoważonej konkurencyjności UE?